

VÄRLDENS
BÄSTA förskola

KVALITETSREDOVISNING
FÖR
FÖRÄLDRAKOOPERATIVET
DALBYSTUGAN

LÄSÅRET 2009/2010

INNEHÅLL

INNEHÅLL	2
INLEDNING	3
FÖRUTSÄTTNINGAR	4
HÄLSA OCH LIVSSTIL	5
KUNSKAPER-UTVECKLING OCH LÄRANDE, SPRÅKUTVECKLING	6-7
MATEMATIK, FÖRSKOLAN	8-9
MILJÖ	10-11
FÖRSKOLA – HEM – Utvecklingssamtal	12
NORMER OCH VÄRDEN	13
BARNS INFLYTANDE	14-15
BILAGA 1 Kriterier för område MILJÖ-kretsloppstänkande	16-17
BILAGA 2 Kriterier för område NORMER OCH VÄRDEN	18
BILAGA 3 Kriterier för område BARNS INFLYTANDE	19-20
BILAGA 4 MILJÖPLAN – DALBYSTUGAN	21
BILAGA 5 DALBYSTUGANS VÄRDEGRUND	22
BILAGA 6 LIKABEHANDLINGSPLAN	23
RUTINER	24

INLEDNING

Övergripande fakta

Föräldrakooperativet Dalbystugan drivs av föräldrarna genom en styrelse bestående av föräldrar där föreståndaren är inbjuden och fungerar som en länk mellan styrelse och personal, men är inte invald i styrelsen.

Styrelsen har ekonomi- och arbetsgivaransvar, föreståndare och avdelningspersonal det pedagogiska ansvaret. Tillsammans beslutar vi (styrelse/personal/föräldrar) om vår verksamhet och pedagogiska inriktning.

I övrigt följer vi de riktlinjer kommunen fastställt, för att bedriva alternativ förskola (maxtaxa, allmänna regler mm).

Vi arbetar med Läroplanen för förskola och individuella utvecklingsplanen antagen av Trosa kommun 2005 samt portfolio.

Alla föräldrar är delaktiga i verksamheten, i styrelsen, som föräldrarepresentant eller på arbetsdagar och när vi behöver hjälp med något praktiskt.

Föräldrarna deltar årligen på budget- och årsmöte samt på två arbetsdagar/år.

Personalen håller två föräldramöten/år.

Föräldrarepresentanter, två stycken, deltar vid personalens utvärderingsmöten två ggr/år.

Varje förälder blir erbjuden 2 utvecklingssamtal per år för sitt barn, varav det på våren är obligatoriskt. Personalen har 2 dagar planering då övrig verksamhet är stängd.

Vi på Dalbystugan tycker det är viktigt med en god stämning. Personalen har ett varmt, öppet förhållningssätt till varandra. Alla är flexibla och strävar mot samma mål vilket gör den goda stämningen som smittar av sig på barnen och gör att föräldrarna känner trygghet och trivsel hos oss. Vi sätter alltid barnen i fokus.

Personalen ansvarar för den dagliga verksamheten utifrån Läroplanen för förskolan, Lpfö98, samt att genomföra de mål och riktlinjer som styrelse, kommun och Skolverket fastställt.

Dalbystugan har antagit en värdegrund, en miljöplan, ett övergripande mål samt delmål, som ligger till grund för vårt arbete.

Underlag och rutiner för att ta fram kvalitetsredovisningen

All personal arbetar tillsammans på avdelningsplanering och personalmöten och enskilt på egentiden med kvalitetsredovisningen så att den följs.

Västerljung 2010-05-15

Helena Eriksson, föreståndare

FÖRUTSÄTTNINGAR

Föräldrakooperativet Dalbystugan

Barn 1-5 år

Fakta

Antal barn: 36 barn

Antal avdelningar 1-3 år: 1

-antal barn: 15

Antal avdelningar 3-5 år: 1

-antal barn: 21

Antal personal totalt: 8

-antal avdelningspersonal: 8

varav med ped.högsk.utb.: 1

Öppethållande mellan kl.6 och kl.18

Nyckeltal

5,4 barn/årsarbetare

4,8 barn/personal

Andel avd.pers. med högsk.utb.: 0,80

Hälsa och livsstil

Förutsättningar: Vi på Dalbystugan tycker vi har mycket bra förutsättningar för hälsa och livsstil. 2 i personalen har gått minirörisprogrammet, 1 har gått kurs i gymnastik för barn. Personalen flätar ofta in rörelselekar på samlingar. Ibland leker vi kull ute på våran stora, härliga, inbjudande gård. Alla barn är ute minst en gång per dag, oftast två.

Arbetet: Alla i personalen har en egen medvetenhet om sitt välbefinnande både vad det gäller kost och motion. Flera tränar på Friskis och Svettis. Flera cyklar till arbetet. Vi har alla i personalen haft en stegtävling under våren vilket motiverat alla att fortsätta röra sig efter avslutad tävling. Personalen är mycket bra förebilder vad det gäller livsstil och hälsa.

Vi serverar en mycket varierad och näringsrik kost som till möjligaste mån är ekologisk och närodlat. Vi serverar vegetariskt några gånger per vecka. Till maten finns alltid minst 3 sorters grönsaker eller sallad. Barnen tycker maten är väldigt god. Bara det att få känna doften av maten redan ute på gården på förmiddagen gör att man blir hungrig och sugen på att äta. Det främjar alla sinnen och matsmältningen.

Varje förmiddag serverar vi 3 sorters frukter, till mellanmål hembakat bröd med flera sorters pålägg och alltid flera sorters frukt. Ibland blir det smoothie med olika sorters bär eller frukter, ibland mjölk.

När vi har gymnastik brukar vi prata om hur bra det är att röra på sig, att kroppen mår bra och att man blir starkare.

Personalen tycker det är viktigt med lugn och ro i verksamheten därför man tänker själv på att inte ropa eller vara högljudd utan ett lugnt förhållningssätt. Barnen har en fantastisk förmåga att efterhärma.

Periodvis har vi haft massage på vilan då en personal har börjat massera de som vill (oftast alla) och sedan har barnen masserat varandra med härlig lavendelolja och till lugn, avkopplande musik. Det har varit mycket uppskattat.

För att alla ska hålla sig friska tvättar vi alltid händerna med tvål och vatten innan varje måltid. Vi brukar räkna till 10 när vi tvålar in och när vi sköljer av för att vara säkra på att blir helt rena. Personalen använder handsprit.

Måluppfyllelse: Vi på Dalbystugan anser att vi har en hög måluppfyllelse vad det gäller hälsa och livsstil. Vi ska jobba med att behålla detta.

KUNSKAPER-UTVECKLING OCH LÄRANDE

Språkutveckling

Mål:

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar ett rikt och nyanserat talspråk och sin förmåga att kommunicera med andra och att uttrycka tankar.
- utvecklar sitt ord och begreppsförråd och sin förmåga att leka med ord, sitt intresse för skriftspråk och förståelse av symboler samt deras kommunikativa funktioner.
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål

Läroplanen trycker även på att arbetslaget skall ansvara för att arbetet i barngrupp genomförs så att barnen får stöd och stimulans i sin språk- och kommunikationsutveckling.

Kriterier:

- Personalen läser dagligen för barnen
- Ett blandat utbud av böcker finn tillgängliga och väl synliga för barnen
- Bokstavssymboler finns tillgängliga och väl synliga för barnen
- Rim, ramsor och sånger tränas dagligen
- Munmotorik och ljudövningar genomförs regelbundet
- Samtal och diskussioner med barn sker regelbundet i grupp och enskilt
- Begreppsövningar ex. över, under, bredvid sker regelbundet
- Observation av barnets språkutveckling sker regelbundet

Bedömning av måluppfyllelse: Uppfyllt till 100%:

På Dalbystugan har alla dagligen deltagit i stora och små grupper där samtal och diskussioner ständigt förts.

Rim & ramsor förekommer regelbundet på våra samlingar, ofta förstärkt med teckenkommunikation. 6 personal har gått en veckas teckenkommunikationskurs som stimulerar alla barns språk. De blir ett språk rikare och förstärker talet.

Barnen har dagligen lyssnat på sagor, före frukost, vid samlingarna och i samband med vilan.

Den sociala träningen vi arbetar med innebär att vi sätter ord på känslor och lär barnen uttrycka detta, för att kunna kommunicera med vuxna och sina kompisar. De barn med behov av extra hjälp med talet ingår i en bubbelgrupp 1 g/vecka där vi tränar munrörelser och ljud. Vi samarbetar med dessa barns föräldrar så att våra övningar vidarebefordras till dem. Vi har även bjudit in talpedagogen i kommunen som kommit med tips om hur vi kan hjälpa dem med svårigheter.

Vi försöker ge alla barn lika mycket talutrymme, varför vi under gruppaktiviteter noterar vem som talar och aktivt tillfrågar även de tysta/flickor/små för att ge dem möjlighet att uttrycka sig. Alla i gruppen ska vara tysta och lyssna på den som talar.

Bedömningen har gjorts av avdelningens arbetslag, dels på samlingarna men även vid matbordet och vid gruppaktiviteterna.

Utvärdering har gjorts vid avdelningsplanering varannan vecka.

Vi ser att de tystare barnen blivit mer aktiva i talet, att flickorna tar mer plats och att de små ökar sin lust att tala även bland de "stora".

Reflektion, analys:

När vi sätter ord på det vi gör, bekräftar det barnen gör, upprepar det barnen säger samt använder teckenkommunikation, förstärker vi språket.

Vi ser att barn som både får lyssna och delta aktivt i samtal, sånger, sagor mm, får ett rikare och tydligare språk. Vi märker att fler barn vågar "ta för sig" i större grupper, genom att vi vuxna stöttar de tysta och lär de talföra att lyssna. Att ha bra förutsättningar för de som har svårigheter är mycket viktigt för att de ska kunna utvecklas: ljudnivå, gruppstorlek, metoder, tid.

Det krävs ständig träning för att nå resultat.

Eftersom vi valt att inte låna material av lekoteket har vi köpt in nytt, roligt och inspirerande material. Språkresan är något vi ska fördjupa oss i. Vi har även köpt in munmotorikkort som vi har en stund på samlingen där barnen härmar de olika bilderna. Det är uppskattat.

Förslag till ökad måluppfyllelse:

Att två i personalen från olika avdelningar ska fördjupa sig i det nya materialet språkresan och vidare förmedla till resten av personalen vilket är ett led i en förbättrad språkutveckling. Att fortsätta locka fram berättarglädjen. Detta gör vi genom att visa intresse när barnen själva vill prata, diskutera, fråga, argumentera mm.

Att bekräfta varje enskilt barn, speciellt i den sociala samvaron; konflikter, gruppsamtal och måltider.

Situationen för barn med särskilda behov, flickor och pojkar, annat modersmål:

Två barn med särskilda behov har lyfts fram extra för att öka respekten hos övriga gruppen

Vi ser till att alla får lika mycket talutrymme oberoende av kön

OMRÅDE UTVECKLING och LÄRANDE – Matematik, förskolan

Mål:

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att upptäcka och använda matematik i meningsfulla sammanhang.
- utvecklar sin förståelse för grundläggande egenskaper i begreppen tal, mätning och form samt sin förmåga att orientera sig i tid och rum.

Kriterier:

Personalen:

- Räknar och "ramsar" dagligen
- Tillrättalägger en miljö som ger möjligheter för barnen att upptäcka likheter och olikheter
- Ger barnen möjlighet att sortera, klassificera och göra jämförelser
- Ger barnen möjlighet att se och uppleva likheter och olikheter i former och mönster
- Ger barnen möjlighet att uppfatta längd, storlek, vikt och volym
- Ger barnen möjlighet att uppleva tidsuppfattning såsom år, årstider, månader, veckor och dagar
- Ger barnen möjlighet att beräkna avstånd och läge i rummet, hur saker förhåller sig till varandra
- Ger barnen möjlighet att få kännedom om antal och räknetycken
- Ger barnen god tid till att träna olika moment och möjlighet till att experimentera
- Erbjuder ett varierat, utvecklande material som är lättillgängligt för barnen
- Uppmuntrar inspirerar och stöttar

Bedömning av måluppfyllelse:

Barnen får vid varje samling (2gg/dag) räkneövningar och – ramsor. Samlingarna är planerade enligt en 3-års mall och varje område löper över 2 veckor. Inom varje område finns inlagt matematiska moment

Vi arbetar dagligen med almanackan och kopplar till miljöarbetet och årstiden.

Uppehåll för 5-åringarna 1 g/v betyder arbete med former och matematiska begrepp

Vi har valt att köpa in eget lekotekmaterial som inbjuder till inspiration och utmaning.

Under skogsutflykten 1g/v arbetar vi med alla sorters begrepp för att se om barnen kan använda sina kunskaper förvärvade inne på förskolan. Vi experimenterar med material som släpats hem från skogen (kottar, snö, löv o.s.v.)

Av- och påklädning, toalettbesök, måltider, vilan; allt inbjuder till träning av matematik i olika former, och det dagligen!

Bedömning av måluppfyllelse: 100 %

Vi uppfyller alla kriterier för måluppfyllelse.

All personal har bedömt alla "träningstillfällen" under året och sorterat.

Utvärdering har gjorts vid avdelningsplanering 1g/varannan vecka.

Reflektion och analys:

Alla våra aktiviteter inom området uppfyller Lpf 98:s mål

Ökad måluppfyllelse:

Fortsätta vara lyhörda för barnens nyfikenhet och förmåga. 2 i personalen från olika avdelningar kommer fördjupa sig i matte för barn och förmedla vidare till resten av personalen, så att all personal får kunskapen tillgodo och hålla den vid liv.

Situationen för barn med speciella behov, pojkar och flickor, annat modersmål:

Barn med speciella behov jobbar vi med regelbundet för att få en uppfattning om vad de kan och kan bli bättre på med hjälp av specialpedagogen.

MILJÖ –Kretsloppstänkande

Mål

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar en förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och för enkla naturvetenskapliga fenomen, liksom sitt kunnande om växter och djur.

Målindikator:

Se bilaga 1

Bedömning av måluppfyllelse: uppfyllt

Utevistelse:

Alla barn är ute minst två timmar per dag.

Vi går till skogen eller på promenad minst en gång per vecka. Där upplever vi naturens skiftningar, dofter, smaker, syn- och hörselintryck. Vi plockar upp skräp i närmiljön och i skogen under våra promenader. Vi pratar med småkrypen och sjunger sånger för dem. Under våren deltog alla 3-5 åringar i skräpplockar dagarna och blev miljöhjältar. Det tyckte de var roligt och spännande.

Vi pratar om vart soporna tar vägen. Vi pratar och berättar om allemansrätten när vi är ute, ex bryt ej grenar, var rädd om växterna.

Barnen fyller på komposten och ser hur äppelskrutten blir till jord med hjälp av maskarna. Vi använder oss av vår kompostjord i trädgården när vi odlar. Barnen hjälper till att så, plocka ogräs och vattna.

Vi har en skördefest där allt som kommit upp under säsongen ska förädlas: plommonpaj, örtsalt, lavendelsocker, buketter. En trevlig fest där föräldrar och syskon bjuds in och får vara med där vi även sjunger vackra sånger om höstens svampar och bär.

Samling:

På 3-5-årsavdelningen har vi en 3-årig samlingsplanering som vi följer, där miljö och kretslopp är fasta inslag.

Vi har även veckans djur, frukt eller grönsak, årstidsreflektion och mycket mer på denna plan.

På samlingarna får barnen också berätta om veckans utflykt till skog/närmiljön. Vi diskuterar om vad vi har sett och gjort. Vi beslutar tillsammans vad vi ska göra med det vi upplevt.

På avdelningen 1-3 år lägger vi fruktskalen i en grön påse eller i en komposthink. Vi berättar att maskarna får de till mat.

Inneaktivitet:

Barnen källsorterar på avdelningen (papper, plast, glas, batterier, matrester mm).

Vi pressar växter, gör naturtavlor och tittskåp.

Vi planterar frön, torkar äppelringar och annat som vår trädgård kan ge.

Vi pratar om att vårda våra leksaker och att använda material med varsamhet.

Föräldrar och all personal är delaktiga i att vår förskola har en medveten inriktning på miljövänligt agerande. Alla inköp skall i möjligaste mån vara krav-, miljö-, eller svanenmärkta. Vi källsorterar alla sopor, återanvänder papper, burkar, förpackningar mm.

De pedagogiska verksamheterna finns nedskrivna i vår **miljöplan** med mål & metoder för respektive åldersgrupp.

Alla barn deltar i allt miljöarbete på alla nivåer kopplat till miljömålen för Dalbystugan.

Reflektion, analys:

Vi har en bra utomhuspedagogik som vi arbetar efter under våra skogspromenader, en röd tråd som går från sommar till sommar. Samlingsplanen har varit en oerhörd hjälp för kontinuiteten och för att inget ska glömmas bort i arbetet med kretsloppstänkandet och miljöinsikten.

De små barnen fångas ofta upp i spontana situationer; när det ska komposteras, när bären mognar eller när vi ser en snigel på gräset.

Miljöarbetet i övrigt i verksamheten; inköp av ekovaror och barnens delaktighet har blivit bättre då vi genomfört våra förslag till ökad måluppfyllelse till stor del.

Förslag till ökad måluppfyllelse:

Öka personalens och föräldrarnas engagemang för att på fler områden tänka hållbar utveckling och klimatförändringar.

Att få in mer diskussion och ansvar i barngruppen, mer delaktighet hos barnen vid beslut.

Situationen för barn med särskilda behov, flickor och pojkar, annat modersmål:

FÖRSKOLA – HEM – Utvecklingssamtal

Mål:

Föräldrar och studerande skall uppleva att utvecklingssamtalet stöttar varje barns och studerandes lärande genom alla skeden av skolgången i Trosa.

Målindikator:

Målet är nått när alla föräldrar i förskolan anser att utvecklingssamtalet är till stöd för sitt barns/sitt eget lärande.

Utvärderas genom enkät till ett urval föräldrar i förskolan och ett urval föräldrar och elever i skolan.

Skolkontoret skickar ut enkäterna och sammanställer resultatet.

Öppen dialog med barn och föräldrar vid alla mötestillfällen ger grunden till ett bra utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet pågår alla dagar barnet är på förskolan.

Bedömning av måluppfyllelsen:

Uppfyllt till 100%

27 föräldrar ger högsta betyg(5), 3 föräldrar ger näst högsta betyg (4).

Reflektion, analys:

För oss är det viktigt att föräldrarna känner att vi har ett öppet utvecklingssamtal där de får veta hur deras barn fungerar här hos oss på förskolan. Vi har lyckats mycket bra med utvecklingssamtalen i år på grund av att vi pratat och diskuterat i personalgruppen innan hur ett bra samtal läggs fram och att vi varit nog med att få föräldrarna att fylla i enkäten.

Förslag till ökad måluppfyllelse:

Vi är mycket nöjda med årets resultat och förslaget blir att fortsätta diskutera hur ett bra utvecklingssamtal hålls och att vi ser till att alla föräldrar fyller i enkäten.

Situationen för barn med särskilda behov, flickor och pojkar, annat modersmål:

Eftersom vi inte vet vilka föräldrar som fyllt i vad kan vi inte göra någon bedömning vad gäller de olika barnen.

NORMER OCH VÄRDEN

LPFö-98 Mål:

Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt viljan att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde, oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Målindikator:

Se bilaga 2

Bedömning av måluppfyllelse: Hög måluppfyllelse

Föräldrar, barn och personal har under årens lopp tillsammans arbetat med våra gemensamma värderingar, etikfrågor, föräldrainsflytande, barns delaktighet mm. Vi har haft "värdegrund" som en återkommande punkt på planeringar, utvärderingar och föräldramöten under året. På så sätt återkommer vi ständigt till och kan ifrågasätta om vi faktiskt arbetar efter vår gemensamt satta värdegrund. Vi arbetar intensivt med social trygghet och träning i alla vardagsituationer.

Alla 6 femåringar har svarat positivt på fråga 1 a-g

Reflektion, analys och slutsats:

Eftersom det är ett föräldrakooperativ är det självklart att föräldrarna på olika sätt varit delaktiga i den här processen. Något som vi lärt oss är att alla föräldrar vill bli delaktiga på många olika sätt, samt olika mycket.

Att hitta bra forum och tillfällen för delaktighet, inflytande och kommunikation är mycket viktigt.

Att vi ska visa respekt för varje individ i förskolan, att vi ska ansvara för att varje barn får sina behov tillgodosedda samt låta föräldrarna vara delaktiga på olika sätt i verksamheten ställer stora krav på alla som arbetar i förskolan.

Att arbeta utifrån en gemensam värdegrund handlar inte om att alla ska tycka lika om allt. Det är just våra skilda erfarenheter som ger en levande diskussion – som vi hela tiden arbetar vidare med.

Ett arbete som vi ständigt återkommer till, både i personalgruppen och tillsammans med föräldrar.

Förslag till ökad måluppfyllelse:

Behåll samtalen och den öppna attityden föräldrar och personal emellan.

Situationen för barn med speciella behov, flickor och pojkar, annat modersmål:

Inga skillnader mellan de olika grupperna har visat sig.

BARN- OCH ELEVERS INFLYTANDE

LPFö-98 Mål:

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö
- utvecklar sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande

Kriterier för måluppfyllelse: se bilaga 3

Bedömning av måluppfyllelse: Uppfyllt

Utevistelse:

Den fria leken ger möjlighet att leka med vem man vill och med vad man vill, välja lek och inte minst lära sig leka med olika barn. Demokratins grunder tränas. Barnen hjälper till med städning, reparationer och planering av gårdsmiljön tillsammans med föräldrar och personal.

Samling:

Vi pratar om relationer mellan barnen och barn-personal, ofta kopplat till någon händelse innan samlingen. Alla barn får uttrycka sig i turordning, alla måste lyssna på alla.

Vi kommer överens om hur vi ska göra i nya situationer, vilka regler som ska gälla t.ex.

Inneaktivitet:

Barnen är delaktiga i det mesta av innearbetet; handduksbyte, duka, plocka av bordet, skrapa tallriken, diska av sin tallrik, tvätt, blomskötsel, städning o.s.v.

Alla femåringar har svarat positivt på alla frågor.

Reflektion, analys och slutsats:

Vi har i våra arbetsrutiner byggt in en "pyssling" som följer med vid de olika sysslorna. Bordspyssling, matpyssling, städpyssling o.s.v.

Vi har blivit mycke bättre på att lyssna på vad barnen vill och ge dem mer utrymme. Det känns bra.

Ett barn får välja saga på vilan. På gympan har vi röstat om vad vi ska göra, Miniröris eller hinderbana. Ibland får de välja om de ska vara ute eller inne på förmiddagarna. 5-åringarna blev tillfrågade vad de ville göra som avslutning och alla ville åka till Tom Tits experiment och så blev det.

Vi följer **alltid** upp konflikter som vi får vetskap om; i seriesamtal, i samling eller i samtal. Många gånger är samlingen ett tillfälle att bestämma gränser och regler utifrån en konflikt.

Teman och aktiviteter bestäms efter de behov personalen bedömer att barnen har, inom temat/aktiviteten har barnen dock en valmöjlighet.

Förslag till ökad måluppfyllelse:

Öka barnens möjlighet att bestämma aktiviteter, bygga in metoder i det löpande arbetet. Diskutera regelbundet på personalmöten och avdelningsplaneringar. Ha en ständig diskussion om vad barnen ska få rösta om och få möjlighet att påverka.

Situationen för barn med speciella behov, flickor och pojkar, annat modersmål:

Vissa barn med speciella behov kan ha svårt vad det gäller inflytande och behöva lite fastare ramar. Det är något vi får komma fram till från barn till barn. Men vi utgår alltid från att alla ska ha lika mycket inflytande så klart.

Bilaga 1 Kriterier för område MILJÖ - kretsloppstänkande

Uppfyllt

1.) Skolan/förskolan har en tydlig miljöplan med mätbara mål. Miljöplanen är känd av alla och följs till viss del. Miljöplanen utvärderas varje år mot målen.

2.) Barn och elever ges efter förmåga möjlighet att påverka verksamhetens miljöarbete (t.ex. är delaktiga vid diskussioner och beslut).

3.) Miljöarbetet diskuteras i personalgruppen vid vissa tillfällen t.ex. vid arbete med miljöplan

4.) Miljöfrågor beaktas vid planering av verksamheten.

5.) Närmiljön (inkl. gården) används till utepedagogik	minst 1 gång/termin (skolår 6-9)
i lärande om natur och ekologiskt tänkande	minst 2 ggr/termin (skolår 3-5) minst en gång/månad (förskola-skolår 2)

6.) Alla klasser och avdelningar arbetar konkret med källsortering

Hög måluppfyllelse

- Skolan/förskolan har en tydlig miljöplan med mätbara mål. Miljöplanen följs av de flesta på skolan/förskolan och utvärderas varje år mot målen.

- Miljöråd (en grupp lärare och elever som på olika sätt arbetar med miljöfrågor) finns på skolan/förskolan. Barn och elever påverkar ofta verksamhetens miljöarbete (t.ex. är delaktiga vid diskussioner och beslut).

- Miljöarbetet diskuteras återkommande i personalgruppen och är en del av verksamheten.

- Miljöfrågor genomsyrar flera av skolans ämnen/ förskolans teman. Vuxna tar ofta tillvara tillfällen att diskutera och reflektera runt miljöfrågor (t.ex. resurshushållning, ekologiska frågor) tillsammans med barnen/eleverna

- Närmiljön (inkl. gården) används till utepedagogik	minst 2 ggr/termin (skolår 6-9)
i lärande om natur och ekologiskt tänkande	minst 1 gång/mån (skolår 3-5) minst varannanvecka (förskola-skolår 2)

- De flesta barn och elever arbetar med kompostering, odling och med att ta tillvara sina odlingar.

- Alla klasser och avdelningar arbetar konkret med källsortering

Mycket hög måluppfyllelse

-Skolan /förskolan har en tydlig miljöplan med mätbara mål. Miljöplanen följs av alla och utvärderas varje år mot målen.

-Miljöråd (en grupp lärare och elever som på olika sätt arbetar med miljöfrågor) finns på skolan/förskolan. Barn och elever påverkar alltid verksamhetens miljöarbete (tex. är delaktiga vid diskussioner och beslut).

-Miljöarbetet diskuteras kontinuerligt i personalgruppen och är en naturlig del av verksamheten.

-Miljöfrågor genomsyrar skolans alla ämnen/ förskolans olika teman. Vuxna tar tillvara varje tillfälle att diskutera och reflektera runt miljöfrågor (t.ex. resurshushållning, ekologiska frågor)tillsammans med barnen/eleverna

-Närmiljön (inkl. gården) används till utepedagogik om natur och ekologiskt tänkande

minst en gång/månad (skolår 6-9) i lärande
minst varannan vecka (skolår 3-5) minst en gång/v (förskola-skolår 2)

-Alla barn och elever arbetar med kompostering, odling och med att ta tillvara sina odlingar.

-Alla klasser och avdelningar arbetar konkret med källsortering

Bilaga 2

Kriterier för område Normer och Värden - Förskola

Uppfyllt

1. De allra flesta barn upplever trygghet och trivsel på förskolan enligt föräldrar och barns bedömningar

-95% av föräldrarna skall svara ja eller oftast på frågorna 1 och 2 i dokument

"frågor värdegrfskföräld"

-95% av 5-åringarna skall svara positivt på frågorna 1 a – g i dokument "intervjufrågor barn"

2. Förskolan har tydliga normer och värden som är kända och accepterade av all personal

3. Personalen strävar efter att tillämpa ett demokratiskt arbetssätt

4. Personalen strävar efter att grundlägga de värden som uttrycks i läroplanen.

5. Personalen strävar efter att vara goda förebilder

6. Personalen strävar efter att vara lyhörd för föräldrars tankar och synpunkter.

Många föräldrar känner att de har möjlighet till inflytande och delaktighet

-95 % av föräldrarna skall svara ja eller oftast på frågorna 3 och 4 i

dokument

"frågor värdegrfskföräld"

- 7.) Förskolan har en likabehandlingsplan som följs upp varje år. Se bilaga 6

Hög måluppfyllelse

-Alla barn upplever trygghet och trivsel på förskolan enligt föräldrar och barns bedömningar -Alla föräldrar skall svara ja eller oftast på fråga 1 och 2 i dokument "frågor

värdegrfskföräld"

-Alla 5-åringar skall svara positivt på frågorna 1 a – g i dokument

"intervjufrågor barn"

-Förskolan har tydliga normer och värden som är välkända och accepterade av all personal

-Ett demokratiskt arbetssätt genomsyrar verksamheten.

-Personalen arbetar medvetet med att grundlägga de värden som uttrycks i läroplanen.

-Personalen är goda förebilder

-Personalen är lyhörd för föräldrars tankar och synpunkter. Alla föräldrar känner att de har möjlighet till inflytande och delaktighet

-Alla föräldrar skall svara ja eller oftast på fråga 3 och 4 i dokument "frågor värdegrfskföräld"

-Förskolan har en likabehandlingsplan som följs upp varje år.

Bilaga 3

Kriterier för område BARNNS INFLYTANDE -Förskola

Uppfyllt

Barnen får efter förmåga

1. ofta möjlighet att diskutera/bestämma vilka normer och värden som skall gälla i förskolan
2. ofta ta ansvar för olika delar i förskolans miljö tex: duka, vattna blommor, plocka undan
3. ofta träning i demokratiska arbetsformer tex. :få uttrycka sina åsikter, lyssna på andra, lära sig respektera andras åsikter, välja, rösta
4. ofta möjlighet att välja/bestämma över tex: vem jag skall ha till bordsgranne, hur mycket mat jag vill ha, vilka kläder, vad jag skall leka, med vem jag skall leka

Personalen

5. uppmuntrar ofta barnen att hjälpa varandra
6. väljer ofta teman och aktiviteter efter barnens intresse, önskemål och behov
7. är tydlig med vad barnen kan bestämma/påverka och inte
8. stämmer ofta av (följer upp) hur barnen upplever vad som görs och hur det är (miljön, regler, rutiner mm.) på förskolan
9. är uppmärksam på att flickor och pojkar får lika stort talutrymme, uppmärksamhet och påverkansmöjligheter
10. följer ofta upp konflikter/missförstånd tillsammans med barnen
11. utformar miljön på förskolan på ett sådant sätt att den lockar till olika sorters lek, aktiviteter och skapande
12. De flesta barn upplever
 - att de har möjlighet att själva få bestämma vissa saker och att de kan vara med och påverka andra saker. Barnen vet också att kan de inte bestämma allt (intervjufrågor till 5-åringar)
 - att de får bestämma det som är viktigt för dem (intervjufrågor till 5-åringar)

De flesta = lägst 80% av alla 5 åringar

Hög måluppfyllelse

Barnen får efter förmåga

- återkommande möjlighet att diskutera/bestämma vilka normer och värden som skall gälla i förskolan
- alltid ta ansvar för olika delar i förskolans miljö tex: duka, vattna blommor, plocka undan
- återkommande träning i demokratiska arbetsformer tex.: få uttrycka sina åsikter, lyssna på andra, lära sig respektera andras åsikter, välja, rösta
- möjlighet att välja/bestämma över tex: vem jag skall ha till bordsgranne, hur mycket mat jag vill ha, vilka kläder, vad jag skall leka, med vem jag skall leka

Personalen

- uppmuntrar alltid barnen att hjälpa varandra
- väljer alltid teman och aktiviteter efter barnens intresse, önskemål och behov
- är alltid tydlig på vad barnen kan bestämma/påverka och inte
- stämmer kontinuerligt av (följer upp) hur barnen upplever vad som görs och hur det är (miljön, regler, rutiner mm.) på förskolan
- ser till att flickor och pojkar får lika stort talutrymme, uppmärksamhet och påverkansmöjligheter
- följer konsekvent upp konflikter/missförstånd tillsammans med barnen

-utformar och utvecklar miljön på förskolan på ett sådant sätt att den lockar till olika sorters lek, aktiviteter och skapande

Alla barn upplever

-att de har möjlighet att själva få bestämma vissa saker och att de kan vara med och påverka andra saker. Barnen vet också att de inte kan bestämma allt
-att de får bestämma det som är viktigt för dem

MILJÖPLAN - DALBYSTUGAN

MÅL & METODER 2010

	MÅL	METODER 1-3 ÅRINGAR	METODER 3-5 ÅRINGAR	TIPS/IDÉER
KÄLLSORTERING	<p>Ansvara för avdelningens sopor.</p> <p>Följa kompostens olika skeden.</p> <p>Barnen ska vara delaktiga i diskussioner och beslut.</p> <p>Använda utepedagogik i natur och ekologiskt tänkande.</p>	<p>Plocka skräp i närområdet.</p> <p>Lära barnen kasta papper i rätt soptunna, skrapa mattallriken. Gå till sopstationen.</p> <p>Odling - skörda.</p> <p>Skapa lust till delaktighet - hjälpa till vid "städning", vara pyssling, prata med barnen om vad de gör.</p>	<p>Plocka skräp på utflykter, sortera och kasta.</p> <p>Synliga sorteringsbehållare på avdelningen, så barnen själva kan hitta rätt.</p> <p>Vi har tydliga sopsorteringskärl dit barnen följer med och sorterar i rätt behållare.</p> <p>Ta hand om matrester - kompostera - odla - skörda.</p> <p>Vara pyssling (duka, plocka fram och duka undan vid maten).</p> <p>Alla barnen får så frön som blir blommor som vi pysslar om som de tar hem.</p>	<p>Göra skräptavla.</p> <p>Rim, ramsor och sånger om djur & natur.</p> <p>Förmultningsbräda.</p> <p>Plantera i t ex mjölk-kartonger och samla frukter ur frukter som man kan så.</p> <p>Litteratur: Floyd i Kokolokoskogen, Nalle Bruno, Pyssla med Findus, Castor odlar</p>
ALLEMANSRÄTTEN	<p>Lära barnen ett miljömedvetet agerande i naturen, anpassat efter ålder och mognad.</p>	<p>Plocka skräp och vara rädd om djur och växter.</p> <p>Plocka stenar, kottar, grenar på marken, bär mm.</p>	<p>Inte bryta av grenar, sparka sönder svampar.</p> <p>Städa efter sig vid utflykter.</p> <p>Plocka tillåtna svampar, växter, bär mm.</p> <p>Prata om upplevelser i naturen.</p>	<p>Göra stentroll, kottedjur, pressa växter, tillaga bär och svamp.</p> <p>Göra stortavlor om naturen.</p>
SKOGEN/NATUREN	<p>Vara ute minst en gång varje dag.</p> <p>Ta promenader i närmiljön.</p> <p>Alla barn får leka i skogsmiljö.</p> <p>Träna fin- & grovmotorik.</p> <p>Öka barnens förståelse om sin delaktighet i naturens kretslopp.</p>	<p>Hur det känns & ser ut utomhus och i närområdet, undersöka maskar/småkryp.</p> <p>Träna på att leka i olika terräng. Följa alla årstider.</p> <p>VT - öva att gå längre - till skogen med de äldsta.</p>	<p>Lära barnen gå och klättra och leka i skogen, hur förändras underlaget genom årstiderna?</p> <p>Följa en naturruta, med t ex myrstack hela året, upptäcka vårens blommor. Hur djuren sover, äter samt lever under hela året.</p>	<p>Samla material från skogen, göra naturtavlor, tittskåp mm.</p> <p>Plask & geggalek.</p> <p>Göra en naturbok ex om olika djur.</p> <p>Spår i naturen.</p> <p>Rulla, springa, klättra mm.</p> <p>Leka lekar i skogen - Hitta vilse, Kims lek mm.</p>

Bilaga 5 DALBYSTUGANS VÄRDEGRUND

Vi tycker att alla har ett eget värde.

Vi tillåter varandra att tycka olika.

Vi tar ansvar för att verksamheten skall vara rolig, trygg, lärorik och stimulerande för alla barn.

Vi utgår ifrån att alla vill varandras bästa.

Vi tänker dagligen på att vi omfattas av sekretess.

Vi tar hänsyn till att alla har olika förutsättningar och behov.

Vi försöker stärka barnens goda sidor, samt stötta deras svaga.

Vi är lyhörda och intresserade av varandras åsikter och synpunkter - en öppen kommunikation ger alla möjlighet till inflytande i verksamheten.

Vi försöker hjälpa varandra att vara goda förebilder och vi använder ett vårdat språk.

Personal, föräldrar & barn på Dalbystugan

Bilaga 6

Likabehandlingsplan för Föräldrakooperativet Dalbystugans förskola

Bakgrund

Riksdagen har fattat beslut om förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning och funktionshinder förbjuds i förskola, skola och vuxenutbildning. Lagen innebär också att barn och elever får ett lagligt skydd mot all kränkande behandling.

Lagen, som gäller från 2006 04 01, omfattar all verksamhet som beskrivs i skollagen; förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, grund och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning.

Definition av kränkande behandling

Begreppet "kränkande behandling" används som ett samlingsbegrepp för olika former av kränkningar inkl. trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, kön eller av sexuell natur.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

Det är den individuella upplevelsen som räknas och som alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara:

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad för fula ord tex svordomar)
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- text- och bildburna (t.ex. att inte alla barn får inbjudningskort vid födelsedagar)

Mål för Föräldrakooperativet Dalbystugan

- Att alla skall visas lika mycket hänsyn och omtanke.
- Att alla skall känna sig välkomna och få delta på samma villkor.
- Att alla skall kunna känna sig glada och trygga på förskolan.
- Att vi respekterar varandras känslor och att vi kan ha olika åsikter.
- Att vi inte kränker varandra genom att fysiskt eller psykiskt trakassera någon.
- Att barnens självkänsla blir så stark att de vågar reagera och markera vid kränkningar och trakasserier

Att alla behandlas lika och får samma förutsättningar

Förebyggande åtgärder

- Vi följer alltid upp alla konflikter och låter varje barn ge sin bild.
- Vi har möjlighet att använda materialet "Tilda med is och sol" samt "Snick och Snack bygger koja".
- Barnen leker varje dag i grupper med olika kön och åldrar, sammansatta av personalen.
- Vi har "Jag och du -vänner eller hur?" som ständigt tema.
- Vi ska alltid tydligt reagera och markera vid kränkande beteenden.
- Vi har en öppen kontakt med alla inblandade föräldrar och arbetar med en gemensam attityd.

Vi diskuterar tillsammans i personalgruppen hur vi ska agera i olika situationer

Reviderad 2010-06-12

Helena Eriksson, föreståndare

Rutiner för likabehandlingsplan Föräldrakooperativet Dalbystugan 2010

1. Om något inträffar:

Dagens datum:
Händelsens datum:
Berörda barn:
Anmälare:
Händelseförlopp:
Koppling till begrepp:

Ansvarig: Föreståndare och tjänstgörande personal

2. Utredning och uppföljning:

Utrednings- och samtalsdeltagare:
Åtgärdsprogram:
Datum uppföljningssamtal:
Målet uppnått/ej uppnått:
Ev. kontakt med spec.ped.

Ansvarig: Föreståndare och tjänstgörande personal

3. Förälders och barns deltagande i arbete

Förälder deltar **alltid** i utrednings och uppföljningsarbetet

Ansvarig: Föreståndare och tjänstgörande personal

4. Planerade åtgärder 2011

Revidering av Likabehandlingsplan

Ansvarig: Föreståndare och tjänstgörande personal